

Jyväskylän kaupunki / Yhdyskuntatoimi / Kaupunkisuunnitteluosasto

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

VIHEROSAYLEISKAAVA

arkistointitunnus: 028

17.10.2005, tarkistettu 7.11.2005 / 26.2.2007 / 9.1.2008 / 27.5.2008

SISÄLTÖ

1. Suunnittelualue	2
2. Viherosayleiskaavatyön taustaa	2
3. Suunnittelun tavoitteet ja sisältö	2
4. Suunnittelun lähtökohdat, tehdyt selvitykset ja aiemmat suunnitelmat	3
5. Vaikutusalue	4
6. Osalliset	4
7. Tiedottaminen ja osallistumisen järjestäminen	4
8. Viranomaisyhteistyö.....	5
9. Vaikutusten arviointi.....	5
10. Kaavoituksen työvaiheet, päätöksenteko ja arvioitu aikataulu (kuukausi/vuosi)	7
11. Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta	7
12. Suunnittelijoiden ja asiantuntijoiden yhteystiedot	8
13. Liitteet	9

1. Suunnittelualue

Osayleiskaavatyön kohteena ovat kaikki Jyväskylän kaupungin viheralueet sisältäen myös Säynätsalon alueen. Viheralueella tarkoitetaan laajassa merkityksessä

- ”kovapintaisia”, rakentamalla toteutettuja virkistys- ja ulkoilualueita sekä
- kaikkea enemmän tai vähemmän luonnonvaraista sekä hoidettua kasvullista maanpinnan aluetta.

Viheralue voi siis olla esim. rakennettu puisto (esim. leikkipuisto, koirapuisto tai uimaranta), metsäaluetta (esim. lähivirkistysmetsä tai ”talousmetsä”), luonnonsuojelualuetta, avointa kulttuurimaisemaa, erityisviheralue (esim. siirtolapuutarha tai hautausmaa), voimajohtoalue ja liikenneviheralue tai liikenteen suojaviheralue.

Myös joillakin piha-alueilla, kuten koulujen tai päiväkotien pihoilla, tai väljillä pientaloalueilla voi olla merkitystä osana viheralueverkostoa ja virkistysympäristöä, ja siten niiden merkitys huomioidaan pohdittaessa mm. viheryhteyksien kehittämistä ja säilyttämistä.

Kaavaan saatetaan sisällyttää myös vesialueita, ainakin jos niillä katsotaan olevan erityistä luonnonsuojelullista merkitystä (esim. lintuvesiensuojelualueet).

Viherosayleiskaavan laadinnassa pohditaan ainakin nykyisissä yleiskaavoissa ja asemakaavoissa osoitettuja viheralueita (kaavamerkinnältään kyseeseen tulevat ainakin V-, M- ja S-alueet, mahdollisesti myös esim. jotkut E-alueet). Viherosayleiskaavaan saatetaan tapauskohtaisesti sisällyttää myös rakentamattomia tonttialueita, mikäli niillä katsotaan olevan merkitystä esim. suojelualueina tai tärkeinä viheryhteyksinä. Tällöin viherosayleiskaavassa ehdotetaan niiden muuttuvan viheralueiksi.

Lopulliseen kaavaan mukaan otettavat viheralueet ratkeavat suunnittelun kuluessa. Kaava rajataan koskemaan eri tavoin tärkeiksi viheralueiksi ja viheryhteyksiksi luokiteltuja alueita.

2. Viherosayleiskaavatyön taustaa

Ajatus viherosayleiskaavasta on noussut esiin jo pari vuosikymmentä sitten. Edelleen se nousi esille v. 2001 käynnistetyn viheraluejärjestelmä-työn yhteydessä. Viherosayleiskaava toteuttaa viheraluejärjestelmässä asetettuja maankäytöllisiä tavoitteita. Myös tekeillä olevassa kaupungin viherpolitiikassa on viherosayleiskaavan tärkeys noussut esille. Lisäksi jatkuvasti on eri yhteyksissä noussut esille tarve osoittaa ja hyväksyä Jyväskylän tärkeimmät viheralueet ja –yhteydet, jotta ne säilyisivät jatkossakin kasvavan kaupunkiseudun laajentumispainissa.

3. Suunnittelun tavoitteet ja sisältö

Viherosayleiskaavan tavoitteena on osoittaa ja hyväksyä viheralueverkoston tärkeimmät viheralueet ja niitä yhdistävät viheryhteydet. Tavoitteena on turvata kaikkialla kaupungissa riittävä, monipuolinen ja laadullisesti hyvä viheralueiden verkosto. Viheralueverkosto halutaan säilyttää mahdollisimman ehyenä ja yhtenäisenä kasvavan kaupungin lisääntyvien maankäyttöpaineiden puristuksessa – viheryhteyksien tarkastelussa myös näkemys yhteyksien jatkumisesta yli kuntarajojen on tärkeä.

Viherosayleiskaavan tavoitteena on turvata maisemallisia, kulttuurihistoriallisia ja luonnon arvoja, jotta nämä säilyisivät tuleville sukupolville. Yhtenäisen ja eheän viheralueverkoston säilyminen on tärkeää myös kaupunkikuvallisesti että virkistyksestä.

Jyväskylän viheralueverkoston ”selkärangan” muodostaa keskeinen viheralueiden ketju, josta on kaavailtu mahdollista Jyväskylän seudun kansallista kaupunkipuistoa. Kaupunkipuistoseelvityksen valmistelu on tekeillä samanaikaisesti viherosayleiskaavan laadinnan kanssa, ja viherosayleiskaavassa on tarkoitus osoittaa myös mahdollisen kaupunkipuiston rajaus.

Kaavan tärkeitä tavoitteita ovat viheralueiden luonteen ja toimintojen selkeyttäminen, eriluonteisten viheralueiden riittävyden ja saavutettavuuden turvaaminen, laadullisesti ja hoidon kannalta erilaisten viheralueiden osoittaminen tasapuolisesti ja samoin periaattein koko kaupungissa. Myös erityisryhmien (kuten lasten, vanhusten tai liikuntarajoitteisten) tarpeiden huomiointi työssä on yksi lähtökohta.

Työn tavoitteena on nostaa esille virkistykseen ja ihmisten asumisolojen kannalta keskeisimpiä viheralueita, joilla tulee panostaa toimintoihin ja laatuun. Ihmisten jokapäiväiseen liikkumiseen ja ulkoiluun käytetyt viheralueet pyritään selvittämään ja ottamaan huomioon suunnittelussa riippumatta siitä sisältävätkö ne mitään muita erityisarvoja.

Viherosayleiskaavalla nostetaan esille viheralueiden arvoa tärkeänä maankäyttömuotona sekä hyvän elinympäristön osatekijänä. Osayleiskaavalla halutaan nostaa viheralueiden arvostusta niin virkamiesten, päättäjien kuin asukkaiden silmissä, jotta niiden sisältämiä monipuolisia arvoja ei lyhytnäköisten hankkeiden ja intressien ilmaantuessa unohdetaisi.

Viherosayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Sen rinnalla laaditaan täydentäviä suunnitelmia teemoittain. Täydentävissä suunnitelmissa esitetään sellaisia asioita, joita ei katsota olevan tarpeen tai ei voi esittää kaavallisin keinoin. Erityisesti, kun kaava rajataan koskemaan vain tärkeimpiä viheralueita, on näillä oheissuunnitelmilla tärkeä rooli muiden viheralueiden osalta.

Viherosayleiskaavan rinnalla samanaikaisesti on tekeillä tai tehty myös muita suunnitelmia ja ohjelmia, jotka tuottavat aineistoa viherosayleiskaavan laadinnan pohjaksi. Näistä voi mainita mm. kaupungin viherpolitiikan laatimisen, katu- ja puisto-osaston viherpalveluohjelman, tonttiosaston metsäsuunnitelman sekä liikuntapalvelukeskuksen liikuntasuunnitelman ja liikuntapaikkaverkkoselvityksen.

4. Suunnittelun lähtökohdat, tehdyt selvitykset ja aiemmat suunnitelmat

4.1. Yleiset lähtökohdat

Yleiskaavan pohjaksi on olemassa runsaasti lähtötietomateriaalia. Olemassa olevan aineiston sekä kaavan yhteydessä tehtävien selvitysten perusteella laaditaan viheralueiden arvotusanalyysi, jonka pohjalta mm. rajataan lopulliseen yleiskaavaan mukaan otettavat viheralueet.

Viherosayleiskaavaan liittyvää lähtötietomateriaalia on esitelty tarkemmin liitteessä 1. Lista täydentyy kaavoituksen kuluessa.

4.2. Seutukaava / Maakuntakaava

Työssä otetaan huomioon voimassa olevat seutukaavat ja niiden viher- ja virkistysaluevaraukset. Myös tekeillä olevan maakuntakaavan tavoitteet ja sisältö huomioidaan.

4.3 Yleiskaava

Työn pohjana ovat kaupungissa aiemmin laaditut yleiskaavat, sekä koko kaupungin yleiskaava 1982, että eri alueille laaditut osayleiskaavat, joista erityisesti voi nostaa esille oikeusvaikutteiset Laajavuoren ja Sippulanniemen virkistysalueita koskevat osayleiskaavat. Yleiskaavoitustilanne käy ilmi liitteessä 2 olevasta epävirallisesta yleiskaava-rekisterikartasta.

4.4. Asemakaava

Yleiskaavaan otetaan alustavasti mukaan kaikki asemakaavoitetut viher- ja virkistysalueet (mm. V-, M- ja S-alueet sekä esim. jotkut E-alueet). Lisäksi myös asemakaavojen rakentamattomia tonttialueita saatetaan sisällyttää voherosayleiskaavaan.

4.5. Muut kaupungin suunnitelmat ja päätökset

Työn pohjana ovat lukuisat viheralueita koskevat suunnitelmat, ohjelmat ja päätökset, joita on laadittu sekä kaupungin että muiden tahojen toimesta. Nämä on lueteltu liitteessä 1.

4.6. Aiemmat selvitykset

Viherosayleiskaavassa hyödynnetään mm. aiemmin laadittuja maisemaselvityksiä, luontoselvityksiä, tietoja arvokkaista luontokohteista sekä kulttuurihistoriallisia inventointeja ja selvityksiä.

Tärkeän lähtötietomateriaalin muodostaa viheralueista laadittu alustava nykytilanteen käyttöluokitus. Myös katu- ja puisto-osaston hallinnoimien kohteiden hoitoluokitustiedot sekä metsäsuunnitelman kuviotiedot ovat keskeisiä tiedonlähteitä työn pohjana.

5. Vaikutusalue

Vaikutusalueena on koko Jyväskylän kaupunki. Viheryhteyksiä sekä kansallista kaupunkipuistoa tarkasteltaessa vaikutusalue ulottuu koko Jyväskylän seudulle.

6. Osalliset

Osallisia ovat osayleiskaavaan valittavien alueiden kiinteistönomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (MRL 62 §).

7. Tiedottaminen ja osallistumisen järjestäminen

7.1. Tiedottaminen

Kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Keskisuomalaisessa julkaistulla kuulutuksella joulukuussa 2005.

Kaavan etenemisestä ja muutoksista tiedotetaan Jyväskylän kaupungin tiedotuslehdessä aina kaavan hyväksymiseen saakka.

Luonnosvaiheen valmistelun aikana järjestetään alueittain koko kaupungissa työryhmätilaisuuksia, joissa on tarkoitus tehdä nk. sosiotooppikartoitus, jolla selvitetään asukkaiden viheraluearvostuksia.

Muita yleisötilaisuuksia järjestetään tarpeen mukaan sekä yleisesti että aluekohtaisesti.

Tiedottamisen tueksi viherosayleiskaavasta laaditaan luonnosvaiheen kuulemisen yhteydessä erillinen tiedote, jossa kuvataan kaavan tavoitteita ja sisältöä.

Osallisten suuren määrän takia nähtävillä olosta ei voi tiedottaa kirjeitse. Luonnosvaiheen MRA 30§:n ja ehdotusvaiheen MRL 60§ mukaisesta nähtävillä olosta tiedotetaan yleisesti Keskisuomalaisessa julkaistavalla kuulutuksella. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tiedottamista vaativista tarkennuksista ja muutoksista tiedotetaan osallisille joko suullisesti tai kirjallisesti. Kaupunkisuunnitteluosaston internetsivuilta voi seurata kaavoituksen etenemistä, osoitteessa: <http://www.jyvaskyla.fi/kaavoitus/kaava.php/id/430>.

7.2. Osallistuminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on osallisten saatavilla kaavan vireille tulosta lähtien. Osallisilla on lain mukaan mahdollisuus antaa siitä palautetta *kaavan virallisesti nähtävillä oloon saakka*. Osallisilla on ennen kaavaehdotuksen asettamista julkisesti nähtävillä mahdollisuus esittää ympäristökeskukselle neuvottelun käymistä osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävydestä (MRL 64 §).

Yleisötilaisuuksista tiedotetaan Jyväskylän tiedotuslehdessä sekä internet-sivuilla.

Kun *kaavaluonnos* ja siihen liittyvä muu mahdollinen materiaali asetetaan nähtävillä (MRA 30 §), osallisilla on mahdollisuus antaa mielipiteitä kirjallisesti, suullisesti tai sähköpostin välityksellä. Tämä vaihe ajoittuu arvioidun aikataulun mukaan talveen 2007-2008. Osalliset saavat halutessaan palautetta kaavaluonnosvaiheen jälkeen ottamalla yhteyttä suunnittelijoihin (yhteystiedot sivulla 8).

Kaavaluonnosvaiheessa vastaanotetun palautteen perusteella laaditaan *kaavaehdotus*. **Kaavaehdotus on virallisesti nähtävillä (MRL 65 §) 30 päivää, jolloin osalliset voivat tehdä muistutuksia. Ehdotusvaihe ajoittuu loppuvuodelle 2008. Muistutukset tulee toimittaa kirjallisina kuulutuksessa ilmoitettuun osoitteeseen määraikaan mennessä.** Kun kaava on ollut virallisesti nähtävillä, lähetetään kunnan perusteltu kannanotto niille muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa.

8. Viranomaisyhteistyö

Alkuvaiheen viranomaisneuvottelu Keski-Suomen ympäristökeskuksen kanssa pidettiin 30.11.2005. Kaupungin sisäinen aloituskokous pidettiin 24.11.2005.

Kaavan etenemistä käsitellään tarvittaessa viranomaisneuvotteluissa. Kaavasta on tarpeen järjestää myös ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu.

Kaavasta pyydetään jo luonnosvaiheessa lausunnot myöhemmin sovittavilta tahoilta.

9. Vaikutusten arviointi

9.1. Selvitettävät vaikutukset

Vaikutusten arvioinnissa tullaan tarkastelemaan kaavaratkaisujen vaikutuksia erityisesti seuraaviin asioihin

1. vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen
 - *viheralueiden merkitys asuin ympäristön viihtyvyystekijänä*
 - *virikistyksellisesti tärkeimmät viheralueet*
2. yhdyskuntarakenteen ja viheralueverkoston eheys
 - *viheralueiden eheys ja jatkuvuus*
3. vaikutukset maiseman, luonnon ja kulttuuriympäristön arvokohteisiin
4. viher- ja virkistysalueiden saavutettavuus ja riittävyys
5. liikenteelliset vaikutukset, erityiskysymyksenä
 - *kevyen liikenteen reitit (virkistysreitit)*
6. vaikutuksen ympäristöterveyteen, erityiskysymyksenä
 - *suojaviheralueet*
7. taloudelliset vaikutukset

MRL 9 §:ssä edellytetään, että kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ynnä muut vaikutukset.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa laadittaessa on alustavasti tunnistettu tähän kaavaan liittyvät vaikutukset sekä arvioitu niiden merkittävyyttä. Tämä on tehty Kaupunkisuunnittelutoimiston Kaavoitusprosessi-oppaan muistilistan (oppaan liite 2) avulla.

9.2. Vaikutusten arvioinnin menetelmät

Jyväskylän kaupunki teettää kaavoituksen yhteydessä MRL:n edellyttämät vaikutusten arvioinnit.

Alueen virkistyksellisten, maisemallisten, luonnon sekä kulttuurihistoriallisten arvojen selvitystyössä pyritään mahdollisimman kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan ja menetelmiin. Tämä tarkoittaa sitä, että arviointi suoritetaan viheralueita eri näkökulmasta tarkastelevien ihmisten yhteistyönä. Menetelmänä ovat mm. maastokäynnit ja paikkatietoanalyysit.

Muilta osin arviointi tulee pohjautumaan jo olemassa oleviin ja teetettyihin selvityksiin ja muuhun lähtötietomateriaaliin, joita on mm. yhdyskuntatoimen eri osastoilla. Arviointi tapahtuu suunnittelijoiden ja sidosryhmien yhteistyönä, myös asukkaat voivat esittää oman näkemyksensä vaikutuksista osallistumismenettelyiden kautta. Suunnittelijat kokoavat arvioinnin tulokset kaavaselostukseen. Arviointien laajuus ja suorittamistapa sovitetaan käytettävissä oleviin resursseihin.

9.3. Lisäselvitykset

Lisäselvitystarpeista keskustellaan kaavan aloituskokouksessa sekä projekti- ja ohjausryhmän kokouksiensa.

Kaavan yhteydessä laaditaan seuraavat selvitykset:

- maisemaselvitys (yleispiirteinen maisemarakenne- ja maisemakuva-analyysi)
- yhteenvedoanalyysit tiedossa olevista maiseman, luonnon ja kulttuuriympäristön arvokohteista
- tarpeen mukaan täydentäviä luontoselvityksiä
- virkistysreitiselvitys
- alustavan käyttöluokituksen tarkentaminen
- sosiotooppikartoitus

Mahdollisia muita selvitystarpeita ovat mm. hiljaisten alueiden tarkastelu.

9.4. Vaihtoehdot

Kaavasta esitetään vaihtoehtoja, joko koko kaavaa koskevia periaatteellisia vaihtoehtoja, tai yksittäisiä viheralueita koskevia vaihtoehtoja.

Tarkoituksenmukaisten kaavamerkintöjen ja -määräysten kehittämisen, soveltamisen ja niiden ohjauskyvyn arvioinnin tueksi laaditaan tarvittaessa erilaisia vaihtoehtoja sisällöltään erilaisista merkinnöistä ja määräyksistä.

10. Kaavoituksen työvaiheet, päätöksenteko ja arvioitu aikataulu (kuukausi/vuosi)

Aloitusvaihe syksy/2005 – 10/2007

- kaavatyön käynnistäminen, osallistumis- ja arviointisuunnitelman laadinta
- kaavoituksen vireille tulosta ilmoittaminen
- alkuvaiheen viranomaisneuvottelu ja kaavoituksen aloituskokous
- lähtötietojen kokoaminen
- erillisselvitysten ohjelmointi ja käynnistäminen
- keskustelu kaavan tavoitteista

Luonnosvaihe (MRA 30 §) 10/2007-02/2008

- kaavaluonnoksen tai -luonnosten laatiminen
- kaavaluonnoksen tai -luonnosten sekä muun materiaalin nähtävälle asettaminen
- yleisötilaisuudet tarvittaessa
- osalliset voivat jättää mielipiteitä
- mielipiteiden ja kommenttien käsittely, vastineet niitä pyytäneille

Kaavaehdotusvaihe (MRL 65 §) 03/2008-12/2008

- kaavaehdotus
- kaavaehdotus virallisesti nähtävillä 30 pv
- lausunnot, muistutukset
- lausuntojen ja muistutuksien käsittely, vastineet
- hyväksymiskäsittelyt, kaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto
- tavoitteena kaavan lainvoimaisuus vuonna 2008

11. Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Osalliset voivat antaa suunnittelijoille palautetta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kaavan virallisesti nähtävillä oloon saakka. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on saatavana kaupunkisuunnitteluosastolta, yhteystiedot ohessa.

12. Suunnittelijoiden ja asiantuntijoiden yhteystiedot

Leena Rossi, yleiskaava-arkkitehti
puh. 014 – 625 088, sähköposti leena.rossi@jkl.fi

Paula Tuomi, kaavasuunnittelija
puh. 014 – 624 370, sähköposti paula.tuomi@jkl.fi

Jussi Sievänen, suunnitteluavustaja
puh. 014 – 625 078, sähköposti jussi.sievanen@jkl.fi

postiosoite:
Jyväskylän kaupunki
Yhdyskuntatoimi, Kaupunkisuunnitteluosasto
PL 233
40101 Jyväskylä

fax 014 - 625 085

käyntiosoite:
Hannikaisenkatu 17

Viherosayleiskaavan projektiryhmän muut jäsenet:

Sirkka-Liisa Sikiö, yleissuunnitteluhortonomi, katu- ja puisto-osasto
p. 014 – 625 217, sähköposti sirkka-liisa.sikio@jkl.fi

Leena Rapo, rakennuttajahortonomi, katu- ja puisto-osasto
p. 014 – 625 230, sähköposti leena.rapo@jkl.fi

Tarja Ylitalo, ylläpitohortonomi, katu- ja puisto-osasto
p. 014 – 625 160, sähköposti tarja.ylitalo@jkl.fi

Marko Kemppainen, metsäpäällikkö, tonttiosasto
p. 014 – 625 276, sähköposti marko.kemppainen@jkl.fi

Heikki Sihvonen, ympäristönsuojelusihteri, ympäristöosasto
p. 014 – 626 611, sähköposti heikki.sihvonen@jkl.fi

Rauno Saukkonen, liikuntasihteri, liikuntapalvelukeskus
p. 014 – 624 843, sähköposti rauno.saukkonen@jkl.fi

Kaavan etenemistä voi seurata internetissä <http://www.jyvaskyla.fi/kaavoitus/kaava.php/id/430>
Kaavoitusprosessista on saatavilla yleistietoa internetissä www.jyvaskyla.fi/kaavoitus

13. Liitteet

Liite 1. Viherosayleiskaavan lähtötietomateriaali

Liite 2. Epävirallinen yleiskaavarekisterikartta

Liite 3. Kaupunkisuunnitteluosaston teettämien luontoselvitysten indeksikartta

Liite 1. Viherosayleiskaavan lähtötietomateriaali

Kaavat

Seutukaavat
Tekeillä oleva maakuntakaava
Yleiskaavat
Asemakaavat

Muut suunnitelmat ja ohjelmat

Kuokkalan viheralue selvitys
Tekeillä oleva katu- ja puisto-osaston viherpalveluohjelma (valmiit osat: leikkipuistopalvelut, koirapalvelut, skeittipalvelut, uimapaikkapalvelut)
Tonttiosaston metsäsuunnitelma
Liikuntapalvelukeskuksen liikuntasuunnitelma ja liikuntapaikkaverkkoselvitys
Erilaiset viheryleissuunnitelmat ja muut viheralueita koskevat suunnitelmat

Selvitykset

Viherpolitiikan nykytilan selonteko
Maisemaselvitykset
Viheralueiden alustava käyttöluokitus
Katu- ja puisto-osaston alueiden hoitoluokitus- ym. tiedot
Luontoselvitykset (ks. liite 3, kaupunkisuunnitteluosaston teettämät luontoselvitykset)
Kulttuurihistorialliset inventoinnit ja selvitykset

Tiedot arvoalueista

Maisemallisesti arvokkaat alueet
Luonnonsuojelualueet ja muut luonnon arvoalueet
Kulttuurihistoriallisesti merkittävät alueet ja kohteet

Liite 2. Epävirallinen yleiskaavarekisterikartta

YLEISKAAVAREKISTERIKARTTA 30.11.2005

